

Asia: VN/27452/2020-OM-548

Julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Lausunnonantajan lausunto

Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailkaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

-

Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvailkaa ja perustelkaa muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Soveltamisalan laajentamista koskevassa tarkastelussa arvioidaan valtion erityistehtävayhtiöiden sisällyttämistä julkisuuslain soveltamisalaan. Mietinnössä esitetään, että kyseisten yhtiöiden toiminta kuuluisi jatkossa julkisuuslain piiriin siltä osin kuin kyse ei ole kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvasta taloudellisesta toiminnasta.

Mietintöön sisältyvän lakiehdotuksen 5 §:ssä viitataan kilpailulain (948/2011) 30 d §:n 1 momenttiin, jossa säädetään muun muassa valtion määräysvallassa olevien yksiköiden velvollisuudesta eriyttää kirjanpitoa silloin, kun ne harjoittavat taloudellista toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla. Viittaus kyseiseen säännökseen saattaa kuitenkin näyttäytyä käytännön soveltamisessa ongelmallisena tilanteissa, joissa yhtiön koko toiminta muodostuu markkinaehtoisesta toiminnasta. Tällöin yhtiöllä ei ole muuta toimintaa, josta kirjanpito olisi mahdollista tai tarkoituksenmukaista eriyttää, eikä se näin ollen muodollisesti täytä säännöksen mukaista erillisen kirjanpidon pitämistä koskevaa edellytystä.

Finnish Minerals Group Oy ja Finnish Minerals Group -konserni toimivat, muiden vastaavien erityistehtävayhtiöiden tavoin, pelkästään kilpailuilla markkinoilla. Yhtiön liiketoimintaan sisältyy strategisen tason päätöksentekoa sekä liikesuhteita, joiden hoitaminen edellyttää jatkuvasti liiketoimintakriittisten ja luottamuksellisten tietojen valmistelua, käsittelyä ja luovuttamista yhtiön käyttöön. Kyseiset tiedot ovat luonteeltaan salassa pidettäviä, ja niiden käsittely perustuu usein yhtiötä sitoviin salassapitosopimuksiin.

Mikäli Finnish Minerals Group Oy ja sen konsernirakenne sisällytettäisiin julkisuuslain soveltamisalaan, vaarantuisi yhtiön asema luotettavana ja kilpailukykyisenä yhteistyökumppanina. Sääntelymuutos heikentäisi olennaisesti yhtiön mahdollisuuksia hoitaa sille säädettyä erityistehtävää, ja voisi käytännössä estää sen toteuttamisen tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Huolimatta mietinnön 5 §:n mukaisen määrittelyn ja lakiviittausten epätarkoituksenmukaisuudesta, Finnish Minerals Group Oy pitää täysin selvänä, että se tai sen tytäryhtiöt eivät kuuluisi mietinnön mukaiseen julkisuuslain soveltamisalaan, sillä yhtiö tytäryhtiöineen toimii ainoastaan kilpailuilla markkinoilla. Mietinnössä ehdotettava sääntely luo kuitenkin yleisesti ottaen epäselvyyttä erityistehtäväyhtiöiden asemaan ja jopa vaaran siitä, että sääntelyä käytetään shikaaninomaisesti erityistehtäväyhtiöitä vastaan.

Ehdotettu epäselvä muotoilu asettaisi paineita muokata myös salassapitoperusteita siten, että kilpailluilla markkinoilla toimivien erityistehtäväyhtiöiden liikesalaisuudet pysyvät jatkossakin salassa pidettävänä. Epäselvässä sääntely-ympäristössä heikennettäisiin erityistehtäväyhtiöiden tehokasta toimintaa markkinoilla ja luottamuksella rakennettujen yhteistyökumppanuuksien jatkumoa. Epäselvä sääntely-ympäristö on myös omiaan heikentämään Suomen asemaa houkuttavana kohteena suurille investointihankkeille.

Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

-

Vaihin Heli
Suomen Malmijalostus Oy